

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Cathrine Tvedt Lorentzen, 5557 2113

Vår dato
12.05.2016
Dykkar dato

Vår referanse
2015/16562 423.1
Dykkar referanse
14/3540

Lindås kommune
Kvernhusmyrane 20
5914 ISDALSTØ

Lindås - gnr 138 bnr 21 - Tveiten - sakskostnader

Vi viser til vårt vedtak av 26.02.2016 der vi omgjorde den delen av Lindås kommune sitt vedtak av 28.10.2014, sak 14/6840, som gjeld gebyr. Gebyr vart sett til kr. 0,-.

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/advokat Lars Selmar Alsaker har fremma krav om dekning av sakskostnader på vegne av F.G. Eiendom AS, jfr. forvaltningslova (fvl) § 36. Kravet er på kr. 48.250,-.

Vedtak:

Lindås kommune blir med heimel i fvl § 36 pålagt å dekke klagar sine sakskostnader med kr. 37.500,- inkl. mva.

Steenstrup Stordrange ber om at beløpet vert overført til klientkonto 8101.06.84366, med tilvising til deira saksnummer 131873.

Bakgrunn for saka

Fylkesmannen legg til grunn at bakgrunnen for saka er kjent for partane. Vi vil likevel kort nemna følgjande forhold frå den tidlegare saksgongen:

Lindås kommune ga i vedtak av 28.10.2014 rammeløyve for oppføring av bustadkompleks på gnr. 138 bnr. 21. Samstundes vart det gitt gebyr på kr. 283.540,-.

Tiltakshavar, F.G. Eiendom AS, klaga på gebyret i brev av 10.12.2014. Lindås kommune avviste klagen i vedtak av 06.02.2015. Avvisingsvedtaket vart påklaga av advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/advokat Lars Selmar Alsaker, på vegne av tiltakshavar, ved brev av 24.02.2015. Fylkesmannen oppheva Lindås kommune sitt avvisingsvedtak, og sendte saka tilbake til kommunen for realitetshandsaming av klagen. Fylkesmannen påla Lindås kommune å dekke klagar sine sakskostnader med kr. 32.925 ,- inkl. mva for denne delen av saka.

Lindås kommune realitetshandsama klagen på gebyret den 16.12.2015. Klagen vart ikkje teken til følgje. Fylkesmannen omgjorde i vedtak av 26.02.2016 vedtaket, og sette gebyret ned til kr. 0,-.

Fylkesmannen si vurdering

Det følger av fvl § 36 tredje ledd første punktum at Fylkesmannen skal avgjere spørsmålet om dekning av sakskostnader.

Heimelen for krav om dekning av sakskostnader er fvl § 36 første ledd:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Omgjering av Lindås kommune sitt vedtak om gebyr inneber at vedtaket er «endret til gunst» for F.G. Eiendom AS.

Hovedregelen er at ein part skal få dekkja vesentlege og naudsynte kostnader knytt til endringa av vedtaket, jfr. fvl § 36 og Justisdepartementet sitt rundskriv G-37/95.

Kravet om at kostnadane må vere «vesentlige» er meint å skulle ekskludere småutgifter og parten sitt eige arbeid med saka, mens t.d. advokatutgifter og utgifter til anna juridisk bistand blir omfatta av «vesentlig»-kravet. Fylkesmannen er difor einig med Lindås kommune i at utgiftene i denne saka må reknast for å vere vesentlege.

Vurderinga av kva som er «nødvendig» er to-ledda. Det første kriteriet i vurderinga er at kostnaden må vere knytt til endring av vedtaket. Kostnadene må såleis vere pådradd i perioden mellom vedtaksdato for det vedtaket som vert påklaga og det vedtak som endrar det første vedtaket. Sivilombudsmannen fann i sak 2014/1963 ikkje grunn til å kritisere at kostnader som vart påkomne før denne perioden ikkje blei tilkjent.

I denne saka er gebyrvedtaket datert 28.10.2014 og Fylkesmannen sitt omgjeringsvedtak er datert 26.02.2016.

Delar av kravet (0,5 timar) knyter seg til arbeid med å gjennomgå Fylkesmannen sitt vedtak av 26.02.2016. Fylkesmannen kan ikkje sjå at dette arbeidet er naudsynt for å få «endret vedtaket», jfr. fvl § 36. Det må soleis gjerast frådrag for utgifter knytt til dette arbeidet.

Det andre kravet som må vere oppfylt er at kostnadane som er pådradd skal vere «nødvendig» etter ei nærare konkret vurdering.

Ved vurderinga av om bistand har vore naudsynt, skal det mellom anna leggjast vekt på om saka har eit komplisert faktum eller reiser kompliserte juridiske spørsmål. Spørsmålet om kva som er naudsynt må vurderast konkret frå sak til sak. Sivilombudsmannen har i ei rekke saker¹ lagt til grunn at spørsmålet om kva som er naudsynt ikkje kan oppfattast som ein reint objektiv norm, og det er ikkje utan vidare avgjerande om utfallet av klagesaka kunne blitt det same utan t.d. advokathjelp.

Det følger vidare av Sivilombudsmannen si sak 2009/94 at:

«Spørsmålet om hvilke kostnader som har vært nødvendige, må avgjøres etter en konkret vurdering med utgangspunkt i hva parten og dennes advokat med

---

¹ Sjå mellom anna uttalenene i Årsmeldinga 2004 s. 226, 2005 s. 261 og 2006 s. 249

rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket. Det er altså ikke avgjørende om utgiftene objektivt sett har vært nødvendige. Dette innebærer imidlertid ikke at det fullt ut er opp til parten eller dennes advokat å avgjøre hvilke utgifter som er nødvendige og dermed dekningsberettigede. I så fall ville begrensningen til "nødvendige" kostnader mistet mye av sin reelle betydning. Dekningsadgangen omfatter kun utgifter til tiltak som med rimelighet kan ha vært oppfattet som naturlige.»

Fylkesmannen understreker vidare at fvl. § 36 første ledd ikkje er meint som ein generell erstatningsregel, men gir moglegheit til å krevje dekning for sakskostnadar som ein part har pådradd seg i arbeidet med å få endra eit enkeltvedtak. Det er altså ikkje intensjonen med regelen at parten skal haldast økonomisk skadeslaus.

Fylkesmannen må etter dette vurdere kva parten sjølv og advokaten med rimelegheit kan ha oppfatta som naturlege tiltak i saka. Klagesaka gjeld eit avgrensa juridisk spørsmål, spørsmålet om nedsetting av gebyr etter SAK 10 § 7-4, jfr. pbl § 21-7 første ledd, jfr. § 21-8 tredje ledd. Det kan ikkje reknast for å vere spesielt komplisert, verken faktisk eller juridisk.

Utgifter i perioden 06.02.2015 – 24.06.2016

Fylkesmannen oppheva den 24.06.2016 Lindås kommune sitt avvisingsvedtak av 06.02.2015. Lindås kommune vart 31.08.2015 pålagt av Fylkesmannen å dekke klagar sine sakskostnadar med kr. 32.925,-. Dei kostnadane som ikkje vart tilkjent dekka i vårt vedtak av 31.08.2015, er ein del av kravet i denne saka. Spørsmålet er derfor om desse utgiftene har vore «nødvendig» for å få endra vedtaket om gebyr av 28.10.2014.

Klage av 24.02.2015

Fylkesmannen av slo i vedtak av 31.08.2015 krav om dekning av sakskostnadar for to av fire timer for arbeidet som gjeld punktet i timelista som er datert 13.02.2015 og som er spesifisert som «dok.gj.gang. kildesøk + skrive klage». Bakgrunnen for avslaget er at andre hovudpunkt i klaga av 24.02.2015, punkt 3 i klaga, handlar om spørsmålet om kommunen har materielt grunnlag for gebyrkravet. Det vart gjort gjeldande at tidsfristen for å handsame søknaden er overskride med meir enn 4 veker, og at kommunen difor må fråfalle gebyret i sin heilskap, jfr. SAK10 § 7-2. Det vert og stilt spørsmål ved kommunen si berekning av fristen, samt om den supplerande informasjonen kommunen bad om var naudsynt for handsaminga av saka. Fylkesmannen vurderte det slik at denne delen av klaga knyter seg til realiteten i saka, altså om gebyret skal fråfallast eller ikkje, og ikkje til spørsmålet om klagen skal handsamast eller ikkje.

Fylkesmannen omgjorde 26.02.2016 Lindås kommune sitt vedtak på bakgrunn av at vi fann at tidsfristen for å handsame søknaden var overskride med meir enn 4 veker, og at gebyret difor må fråfallast i sin heilskap, jfr. SAK10 § 7-2. Klagar sine merknadar knytt til gebyret sitt materielle grunnlag vart såleis tatt til følgje. Det er følgjeleg klart at denne delen av klaga har hatt betydning for å få endra vedtaket om gebyr av 28.10.2014. Fylkesmannen tilkjenner derfor sakskostnadar for to timar som knyter seg til klagen av 24.02.2015.

Tilsvaret av 19.06.2015

Fylkesmannen tilkjente den 31.08.2015 sakskostnadar for to av tre punkt i tilsvaret av 19.06.2016. Dette utgjorde 6,67 timar av totalt 10 timar som knyter seg til tilsvaret av 19.06.2016.

Det punktet som vart avslått (punkt 3) knyter seg til realiteten i saka, altså om gebyret skal fråfallast eller ikkje. Fylkesmannen viser til at sjølv om denne delen av tilsvaret gjeld same tema som i andre hovudpunkt i klage av 24.02.2015 (punkt 3 i klaga), er det ikkje tale om gjentaking. I tilsvaret går klagar grundig gjennom rettskjeldene for å tilbakevise kommunen sitt syn på saka. Fylkesmannen har i vår vurdering av 26.02.2016 lagt stor vekt på den vurderinga klagar har gjort i tilsvaret av 19.06.2015. Det er følgjeleg klart at dette arbeidet har vore «nødvendig» for å få endra vedtaket om gebyr av 28.10.2014. Fylkesmannen finn derfor å kunne tilkjenne sakskostnadar for dei resterande 3,33 timane som gjeld tilsvaret av 19.06.2015.

Delar av kravet (0,75 timar) knyter seg til arbeid med å gjennomgå Fylkesmannen sitt vedtak av 24.06.2015. Fylkesmannen kan ikkje sjå at dette arbeidet er naudsynt for å få «endret vedtaket» om gebyr av 28.10.2014, jfr. fvl § 36. Det må såleis gjerast frådrag for utgifter knytt til dette arbeidet.

Det vart tilkjent dekning for dei resterande utgiftene for perioden 06.02.2015 til 24.06.2016 i vårt vedtak av 31.08.2015.

Utgifter knytt til sakskostnadskrav etter Fylkesmannen sitt vedtak av 24.06.2015

Det er fremma krav om dekning av sakskostnadar for totalt 2,75 timar for arbeid i perioden 29.07.2015 til 31.08.2015. I følgje timelista er dette arbeid knytt til diverse korrespondanse ang. sakskostnadskrav, e-postkorrespondanse med kommunen og Fylkesmannen om den vidare saksgongen, framsetting av sakskostnadskrav og gjennomlesing av vedtak om sakskostnadskrav. Etter Fylkesmannen si vurdering er dette ikkje arbeid som har vore naudsynt for å få endra vedtaket om gebyr av 28.10.2014. Det må soleis gjerast frådrag for desse utgiftene.

Utgifter etter 31.08.2015

Det er fremma krav om dekning av 0,25 timer som gjeld arbeid den 20.10.2015, og som er spesifisert som «e-postkorr kommunen + telf samt me». Fylkesmannen har undersøkt kva e-postkorrespondansen gjeld. I e-post av 20.10.2015 har Lindås kommune sendt e-post til advokat Alsaker for å informere om at klagen vil bli handsama primo desember 2015. Alsaker har svart på e-posten med eit «ok». Fylkesmannen kan ikkje sjå at den aktuelle korrespondansen har vore naudsynt for å få endra gebyrvedtaket. Vi gjer derfor frådrag for desse utgiftene.

Det er vidare fremma krav om dekning av 0,25 timer for gjennomgang av kommunen sitt vedtak den 23.12.2015, samt 0,25 timer for e-post til Fylkesmannen den 11.01.2016.

Fylkesmannen har fortsått det slik at dette gjeld gjennomgang av kommunen sin klagehandsaming av saka. Det må vere rom for dekning av ein slik gjennomgang, då det er naturleg at advokaten set seg inn i handsaminga for å sjå om det er behov for å kommentere dette. I den aktuelle e-posten til Fylkesmannen varslar advokat Alsaker at han vil kome med merknadar på vegne av klient. Det må vidare vere rom for å kontakte klageinstansen og varsle at det kjem ytterlegare merknader i saka. Fylkesmannen finn derfor å kunne tilkjenne sakskostnadar for 0,5 timar.

Det må vidare vere høve til å ha noko korrespondanse med klient og ansvarleg søkar i samband med utarbeiding av merknadar til kommunen sitt oversendingsbrev, samt til å

komme med merknadar som tilsvar til kommunen sine vurderingar i klagehandsaminga. Vi finn derfor å kunne tilkjenne sakskostnadar for korrespondanse med klient og ansvarleg søkar, samt utkast til skriv til Fylkesmannen og skriv til Fylkesmannen med totalt 5,25 timer for perioden 25.01.2016 – 02.02.2016.

Fylkesmannen si vurdering er det likevel at arkitekten sitt arbeid med klagesaka ikkje har vore naudsynt for å få endra gebyrvedtaket. Vi viser til at tiltakshavar er representert med ein advokat som har lagt ned eit betydeleg arbeid i saka. Faktum i saka har blitt klargjort gjennom fleire brev frå advokat Alsaker og elles av saksdokumenta sendt frå kommunen. Vi kan derfor ikkje sjå at det har vore naudsynt med sakkyndig bistand ut over den bistanden advokat Alsaker har utført. Vi gjer derfor frådrag for utgifter til arkitekt, totalt 6 timer. Vi viser for ordens skuld også til at deler av arbeidet til arkitekten knyter seg til arbeid som ikkje er relatert til klage på gebyr.

Avslutningsvis vil Fylkesmannen vise til at sjølv om Fylkesmannen som klageinstans er kjent med regelverk og praksis på området, må det vere rom for å leggje ved kjelder som vedlegg ved innsending av klage for Fylkesmannen. Som advokat må ein ved arbeid med slike klagesaker bruke noko tid på å søke i kjelder for eige arbeid med klaga. Fylkesmannen finn det tvilsamt at Steenstrup Stordrange har brukt mykje unødig tid på å samle dette for å leggje kjeldene ved klaga til Fylkesmannen.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer etter dette med at ikkje alle kostnadene i saka kan krevjast dekkja etter fvl § 36 første ledd, då ikkje alle kostnadene har vore «*nødvendig*» for å få endra vedtaket.

Det arbeidet Fylkesmannen finn «*nødvendig*» for å få endra vedtaket utgjer totalt 11,12 timer. Steenstrup Stordrange har fakturert med ein timepris på kr. 2500,- eks. mva før 01.01.2016, og timepris på kr. 2900,- eks. mva etter 01.01.2016. Timeprisen er etter Fylkesmannen si vurdering noko høg, men vi har likevel funne at tidsbruken står i forhold til timeprisen i denne saka. Av dei timane Fylkesmannen har funne «*nødvendig*» utgjer 5,62 timer arbeid før 01.01.2016 og 5,5 timer etter 01.01.2016. Beløpet som kan krevjast dekket utgjer dermed kr. 30.000 eks. mva (kr. 14.050,- kr for timane før 01.01.2016 og kr. 15.950,- for timane etter 01.01.2016), altså kr. 37.500 inkl. mva.

Grunnlaget for Fylkesmannen si omgjerung skuldast feil i kommunen si handsaming av saka. Fylkesmannen pålegg difor Lindås kommune å dekke sakskostnadane, jfr. fvl § 36 tredje ledd tredje punktum.

Fylkesmannen sitt vedtak kan klagast på innan 3 veker til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, jfr. fvl kapittel VI. Ei eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland.

Med helsing

Laila Pedersen Kaland
seniorrådgjevar

Cathrine Tvedt Lorentzen
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/adv. Postboks 1150 Sentrum 5811 BERGEN

Lars Selmar Alsaker